

BARTHA GUSZTÁV

RÉMTÖRTÉNET 3.

Ádám doktor térdét csapkodva nevet. Tántorogva jobbra indul, dülöngélve balra tér, és közben fennhangon nevet. A beszéd hajtófát* sem ér, a napi teendők elnapolódnak, mint a sürgős ügyek...

Délután kettőkor 36° fokot mutatott a hőmérő.

Reggel még bő harmatot hullatott a folyó felett lebegő, napkeltekor szétterülő pára; égbéket, napsugarakat tükröző vízcseppeket ringattak a part menti fűzfák porlepte levelei, s fehér felhőtaraja volt a távolban kéklő hegycsúcsoknak, az ártéri tehénlegelő sárgult fűvét neki-nekiiramodó szél borzolta. Reggel, a folyóparton szemetelő; éjfélre ricsajozó, hajnaltól a sátraik előtt pokrócaikba bugyolálva kuporgó fiatalok aggódva lesték az eget. A javakorabeli férfi holttestére – a fűzfák alatt felvert sátraktól alig kétszáz méternyire – a csordások találták rá. A halott vattaarcán jégkéken csillogott a harmat.

Reggel messzire ellátni, s teltebbek a színek.

Ádám doktor azonnal telefonált. A hívott fél nem volt elérhető. Gyorsan levette táskáját a kormányról, s beszalajtotta kerékpárján Balázst a faluba. Utólag: minek? Vászja főtörzs tű a szénakazalban. A mulya csordásnak meg oly rosszcsont pulyái vannak, hogy a gidres-gödrös kövesúton félóra alatt szétbiciklizik a soksebességes masinát! Míg megjavíttatja, járhat gyalog. A gyógykezelést, az orvosságok és az injekciók árát kifizetik a gazdák, de a benzinköltség hallatán... Ádám doktor nem káromkodott, hol a halottra, hol a mind közelebb óvatoskodó sátorozókra sandított. A maga alá vizelt kövér holttestre még többtucat szempár ügyelt. A bőgő, helyben toporgó éhes tehéncsordára senki. Ádám doktor lehajolt a táskájához, és jó ideig kotorászott az orvosságos és ampullás dobozok, a felfúvódáshoz, nehézelléshez odakészített eszközök között. Valamit keresett, de hogy mit... Ha van peches nap, ez a vasárnap az. Ha Jankó félszóval megemlíti a mobilon, hogy mi olyan sürgős, vagy, hogy nem a jószággal van baj... A bámész csordás fütyült az állatorvos rászegeződő tekintetére.

Jankó káromkodik, mikor eső esik; fütyörészik, mikor süt a nap.

---

* A tehén (vagy egyéb háziállat) terelésére használt husáng, vesző.

Jankó kortyintott párat a válltáskájában lapuló borosüvegből, majd élest füttyentett, félköröst intett magasba emelt botjával a csalitos árnyékában hasaló, lógónyelvvel lihegő kutyáinak. A falusi tehéncsorda végre elindult a harmadik delelőhely felé, maga után húzva a vastagon szálló szúnyog- és bögölyhadat. A hullát körbedongó döglegyet nem. Ádám doktor tett néhány légykapó mozdulatot, s már bánta, hogy nem húzta meg a rákínált üveget.

A rámpán a hűsöltni vágyó néppel nyolc óra tájt hajtanak át az első gépkocsik.

Balázs fedetlen kopasz fejbűbja messzire virított. Nem jött le az átjárón, a gát tetején húzta, taszította a kerékpárt. Beszorult hajtólánc, elgörbült kerék? Ádám doktor nem legyintett, inkább leült egy begyepesedett vakondtúrára, és jobb kezét ellenzőül használva leste, mikor tűnik föl Vászja főtörzs piros Moszkvicsa. A bádogkaszni helyett nap- és vízfürdőzni vágyó városiakkal megrakott csillogó-villogó gépkocsik sorjázta; versenyeztek, hogy a földúton, melyikük tud nagyobb port felverni...

Sebeseg... nem csigavére – mondaná Vászja főtörzs nagy komolyan. Nem szótárból tanul magyarul. Ért a nők nyelvén, ragadnak rá a... kifejezések. Mióta egy pszichológusnővel jár, nem a mondandójához keresi a szavakat, hanem a szavakhoz a mondanivalót.

A halott keze... A hüvelykujja mintha... Eh, káprázat! Ádám doktor hirtelen felugrott. Az ember ne üljön hangyabolyra! Untig elég, a jóakarók csípése, marása!

Ádám doktor a part felé fordult. A delelőhely parkolóvá előlépett laposa csaknem megtelt. A keresztben álló hamuszürke Audi reggeltől keresztben állt. A sátorlakók vonattal jönnek, hatalmas hátizsákjaikat gyalogosan cipelik a nagy delelőig, a kis delelőig...

A piros Moszkvics egy pillanatra állt meg az átjáró tetején. Megsejthette, hogy a töltés alján messze hangzót durrantva szökken még kettőt-hármat, s bestrapál. Vászja főtörzs ugrott ki a kocsiból, felcsapta a gőzölgő motorháztetőt és utántöltött. Olajat, hűtővizet? Miután kezét megtörölgette seszínű sportnadrágjában, visszahuppant a vezetőülésre, s hajtott, toronyiránt. Meg sem próbálta a földúton tartani a járgányt. A kocsi koszos hátsó ülésén, padlóján ide-oda hempergöztek a vizes és olajos flakonok. Élet... nem kacagós... Az égészínkék bicikli, a hullával átellenben, a töltésoldalon hevert. Ádám doktor felszisszent.

Mikor igazán tűz a nap, egy helyben áll.

Vászja főtörzs köszönésképp egy flakon vizet nyomott Ádám doktor kezébe. Mosni – mondta futtában, s szaporán kisanadrágra vetkőzött, szappant kotort elő

a kocsis kesztyűtartójából. Ádám doktor apránként csurgatta a vizet. Vászja fő-törzs így is csak az arcát és nyakát mosta meg alaposabban. Napbarnított, izmos felsőtestét fehérre pötytyözte a rászáradt szappanhab. Ha neki mindegy... A koc-kásinges, rövidnadrágos halott mozdulatlan, behorpadt mellkasán porszemcsés levegő vibrált. Messziről szemet szűrhatott. Ádám doktor végigsimította boros-tás állát. Ma sem borotválkozott. Visszalapozni a naptárt, igen, azt kellene.

A piros Moszkvics csomagtartója gardróbként szolgál. Az élire vasalt pantallót, a rangjelzéses, milicista jelvényes kék színű inget csomagolófólia védi a portól; a tányérsapkát kalapdoboz, a fényesre suvikszolt kincstári cipőt cipődoboz.

Nőcinek... igen, disznó vicceket mesél, lúdbőrönd fogja és oké! – mondta a körzeti megbízott, miközben kulcsra zárta a csomagtartót. Ádám doktor visszamosolygott. Harmadik hónapja sajnálgatja a falu; tesz róla, hogy bal-lekká tegye. Formát ölteni, nem széjjelmállani – buzdításnak nem rossz.

A halott- és terepszemle nyúlfarknyi ideig tartott. A horgászhely lejárója vagy százméternyire lehet a csalitostól. Az sem titok, hogy a legelőn kettesé-vel, hármassával átsétáló fürdőzők a bokrok között végzik el kis- és nagydolgu-kat. Ezért kár volt átöltözni! Vászja főtörzs egyik kezéből a másikba fogta formanyomtatványokkal, géppapírral tele fekete, bőr irattartóját. Agyvérzés, szívinfarktus? Az igazság önmagában: fikció. Párhuzamosan futó emberi sor-soknak kell itt-ott keresztezniük egymást, hogy bizonyítható valósággá váljon.

A körzeti megbízott kimért léptekkel szlalomozott a zörgősre száradó marhalepények között.

Ádám doktor felvette, letette, majd újra kézbe vette táskáját. Végte-re, nem vagyok fizetett hullavigyázó! Menjen Vászja magának, ahová akar! Beteg jószágok gazdái várnak; ebédet kell főznom, kotyvasztani valami ehető...

A körzeti megbízottat, a sátraktól a parkoló gépkocsikig, két fürdőnadrá-gos fiatalember kísérte. A hamuszürke Audit hármásban járták körbe. Az alacsonyabbik a horgászhely irányába mutogatva beszélt, kocsinak támasz-kodó társa rá-rábólintott szavaira. Vászja főtörzs a motorháztető fölé hajolva jegyzőkönyvezett. Ádám doktor levetett fehér pólójába törölgette a szemébe csorgó izzadságot. Vászja főtörzs elégedett. A körzeti megbízott már-már vigyázzállásban telefonált, hosszasan telefonált; fél órán keresztül telefonál-gatott. A parton napozók színes fürdőruhái messze ríkítottak, az alkalmi büfé vörös sátorlapja szinte izzott. A csalitos árnyéka vésszesen fogyott.

Kánikulában a finom port ziháló ájer már déltájt elpárologtatja a kéklő he-gyek látképét; a porondpadkás, fürdőzésre alkalmas folyószakasz alkalmi büféjé-ben drágább a sör, a limonádé – egy üveg jégbehűtött vodka kisebb vagyomba

kerül. A fűzfák árnyékában hűsölők jobbára otthonról hozott itókat kortyolgatnak. A sekélyvízben hancúrozó, visongó gyereksereg meg elég vizet nyel.

Vászja főtörzs átizzadt kék inge a kinyitott kocsiajtóra terítve száradt, pantallója, sapkája a vezetőülésen hevert. Árnyékukat vesztették a tárgyak, pihentek. A halott partról felhozott márkás horgászbotját, felszerelését a motorháztetőn sütötte a nap. Egyedül a hőségtől kókadt, tüskés szederbokrokra fönnaadt nejlonzacskók, újságpapírosok lengedeztek. A fürdőzők fáradhatatlanok. A szemetet a szélvihar majd összesepri, az őszi áradás meg lesodorja a Tiszába, a Tisza a Dunába... Ádám doktor magába döntötte az üveg vodka kétujjni maradványát. Mi másról beszéljen?! A bizottságról? Ide hullaszállító kocsik kell, nem bizottság! A hangos szóra Vászja főtörzs felkőnyökölt. Mi lenni? – kérdezte álmosan. A kitért kocsiajtó a száradó inggel, árnyékot nem igen nyújtott, ellenben takarta a holttestre való rálátást. Ádám doktor baljával a hátsó ajtó kilincsébe kapaszkodva felállt.

Ádám doktor megszédült.

Ádám doktor öklendezett.

A kövér, javakorabeli férfi árnyéktalan holtteste döglegyektől feketélt.

Ádám doktor két kézzel támaszkodott a kocsinak. A fémkaszni égette markát. Fentről Vászja főtörzs lenszőke haját látta, és bal kezét, amivel vezetőülés alatt matatott. Igya meg a bizottság! – háborgott. Nem vagyok balfék, ne akarj jobban berúgatni! Ha Éva elhagyott, hát elhagyott. Ha magával vitte a két gyereket, hát magával vitte. Kinek mi köze hozzá!

Vászja főtörzs ültében előrehajolva, még egyszer kilesett a piros Moszkvics nyitott ajtaja mögül a napon heverő hullára. S aztán ivott; üvegből ivott, möhön nyelte a vodkát. Van pálinka... büfeten sör, vegye bizottság magának, a fenébe! – fújta nagyot, s kézfejjével letörölte az állát. Mióta iszol? Válasz helyett Vászja főtörzs az üveget nyújtotta. A doktor boldogtalan. Ádám doktor felemelte mutatóujját. Vászja, mióta törvény, hogy állampolgárnak ott kell elrohadtania, ahol felbukik? Vászja főtörzs halántékán kidudorodtak az erek. Jelentős ember – válaszolt önkéntelenül. Ádám doktor a vodkásüveg után nyúlt. Megyei főnök, üzletember, bankár... Jelentős ember – felelte Vászja főtörzs nagy komolyan. Bemondta... nézte mindig másik embert, kitartottan...

Az alkalmi büfé pultja fölött lévő hőmérő 37° fokot mutat.

Ádám doktor térdét csapkodva nevet. Tántorogva jobbra indul, dülöngélve balra tér, és közben fennhangon nevet. A beszéd hajtófát sem ér, a napi teendők elnapolódnak, el, mint a sürgős ügyek.

Reggel bő harmat hullott, estére szél lesz és hullaszag.